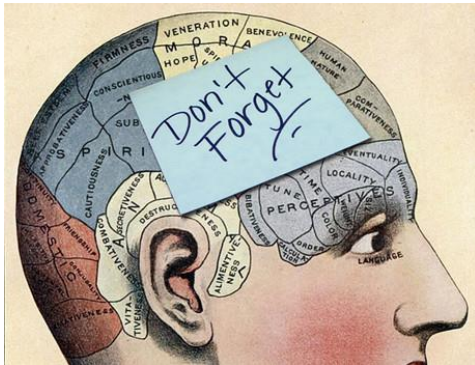


## NALOGA 2031A

### KOLIČINSKE IN KAKOVOSTNE SPREMEMBE PRI ZAPOMNITVI GRADIVA



### KOLIKO SI ZAPOMNIŠ, KOLIKO POZABIŠ

#### 1. Preuči ustrezna poglavja v učbeniku Uvod v psihologijo in odgovori na spodnja vprašanja.

A. V spodnji tekst vstavi manjkajoče pojme.

Prvi del procesa pomnjenja imenujemo \_\_\_\_\_. Obraten proces ohranjanju je \_\_\_\_\_. Ohranjanje opredelimo kot \_\_\_\_\_, pozabljanje pa kot \_\_\_\_\_. Količino pozabljenega oziroma ohranjenega gradiva je prvi eksperimentalno preučeval \_\_\_\_\_.

B. Za trajnejše shranjevanje informacij v dolgotrajnem spominu in učinkovitejši priklic informacij je med drugim pomembno tudi, da informacije v fazi usvajanja dobro »predelamo«, razumemo, organiziramo in povežemo s predhodnim znanjem. V učbeniku na strani 62 sta opisani dve strategiji uspešnega učenja – elaboracija (povezovanje nove snovi z že obstoječim znanjem) in organiziranje (urejanje snovi v logično strukturo). Preberi napotke pri obeh strategijah in nato reši spodnje naloge.

a) *Opiši tri načine (strategije) za elaboracijo in tri načine (strategije) za organiziranje snovi.*

b) *Izberi eno poglavje iz psihologije ali iz katerega drugega predmeta in napiši pet vprašanj iz te snovi (podobno npr. vprašanjem za test znanja). Nato napiši še povzetek tega poglavja v nekaj stavkih, s svojimi besedami. Katero strategijo si uporabil/-a pri reševanju te naloge?*

C. Pri organiziranju informacij je pomembno, da v gradivu poiščemo ključne besede oziroma povedi, ki jih nato povežemo in prikažemo v obliki različnih vrst izpiskov. Eden izmed načinov izdelovanja izpiskov je tudi po **Cornellovi metodi**. To metodo lahko uporabljamo pri samostojnem učenju iz učbenikov in pri besedilih, ki vsebujejo veliko podrobnosti.

Koraki za izdelovanje izpiskov na podlagi Cornellove metode so naslednji:

1. Branje besedila.
2. Zapis pomembnih informacij v desno kolono.
3. Zapis ključnih besed v levo kolono.
4. Povzetek (na dnu) s svojimi besedami.
5. Ponavljanje.

Takole pa zgleда izpisek iz poglavja zgodovine, izdelan po Cornellovi metodi (glej sliko 1):

Amy Cohen The Near East		9/10/94 p. 4
Jericho 3 req'ments for dev'ment of cities water agriculture protection	<b>JERICHO</b> - 1st city developed - before Jericho people were mobile  Three req'ments for dev'ment of cities  1. Water = 1st req'ment -cities built by lakes, rivers  2. Agriculture = 2nd req'ment - division of labor: women planted, men hunted  3. Protection = 3rd req'ment - walls of Jericho built to protect farms and water from invaders - walls built 7800 BC - city survived 800 yrs	
SUMMARY: Jericho is significant as first city. Requirements for dev'ment of cities are water, agriculture, protection.		

Slika 1: Cornellova metoda (Vir: Learning strategies database)

- a) Izberi poglavje iz psihologije ali katerega drugega predmeta, najbolje takšno, ki vsebuje veliko informacij in podrobnosti. Izdelaj izpisek po Cornellovi metodi na podlagi zgoraj opisanih korakov. Vstavi ključne besede in povedi v spodnjo preglednico.

Naslov poglavja: \_\_\_\_\_

Ključne besede	Pomembne informacije (povedi)
<p>Povzetek:</p>	

- b) Izvedi kratek eksperiment. Za pisno ali ustno ocenjevanje znanja iz določenega predmeta se pripravi tako, da za določene vsebine izdeláš izpiske v obliki Cornellove metode in nato ponavljaš po tem izpisku. Za druge vsebine uporabi svojo običajno strategijo učenja. Po opravljenem ocenjevanju izvedi refleksijo, in sicer:
- oceni učinkovitost obeh strategij učenja (Cornellova metoda, tvoja običajna strategija);
  - razmisli in napiši, kaj lahko pri naslednjem učenju spremeniš.

## 2. Oglej si krivulji pozabljanja (sliki 3.10 in 3.11 v učbeniku, stran 50-51).

- A. Prikaz ohranjanja oziroma pozabljanja katerih informacij predstavlja krivulja na sliki 3.10? Opiši to krivuljo.
- B. Na obliko in raven krivulje ohranjanja vplivajo različni dejavniki. V spodnji preglednici s križcem označi, kdaj je krivulja bolj plitka (položna) in kdaj bolj globoka (glej primer spodaj). Še sam/-a dodaj nekaj dejavnikov v spodnje prazne vrstice v preglednici in označi s križcem, kdaj je krivulja bolj plitka in kdaj bolj globoka.

Dejavniki	plitka	globoka
Učenje na pamet		X
Učenje z razumevanjem		
Pogosto ponavljanje snovi		
Smiselno, dobro organizirano gradivo		
Nepovezano gradivo, ki zbujata malo asociacij		
Učencu zanimiva snov		

## 3. Frederic Bartlett je že leta 1932 preučeval t. im. kakovostne (vsebinske) spremembe pri zapomnitvi gradiva in sicer tako, da so proučevalci poslušali indijanske zgodbe, tuje njihovi kulturi, ki so jih morali nato obnoviti po določenem času. Preberi spodnjo zgodbo in nato še obnove poskusnih oseb po dveh mesecih in po dveh letih (po Musek in Pečjak, 2001) . Nato odgovori na spodnja vprašanja.

### Vojna duhov (izvirnik):

Neke noči sta šla dva mladeniča iz Egulaka k reki, da bi lovila tjujnje. Ko sta bila tam, se je spustila megla in pritisnil je mraz. Nenadoma sta zaslišala bojne krike. Pomislila sta: »Morda gredo na bojni pohod?«. Zbežala sta k obali in se skrila za deblo. Približali so se kanuji, slišala sta šum vesel in videla, kako je neki kanu zaplul k njima. V njem je bilo pet mož. Rekli so: »Kaj je z vama? Vzeli vaju bomo s seboj. Potujemo vzdolž reke, da se bomo bojevali s tamkajšnjim ljudstvom.« Eden od mladeničev je rekel: »Jaz nimam nič puščic.« »Puščice so v kanuju,« so odgovorili. »Jaz ne grem z vami. Lahko me ubijejo. Moji domači ne vedo, kam sem šel. Toda ti,« je dejal in se obrnil k drugemu mladeniču, »greš lahko z njimi.« Tako je eden od mladeničev odšel, drugi pa se je vrnil domov. Bojevniki so odpluli po reki navzdol, proti mestu na drugi strani Kalame. Prebivalci so šli k vodi in se začeli bojevati. Mnogo jih je padlo. Nenadoma je mladenič zaslišal, kako pravi eden od vojščakov: »Pojdimo hitro domov, ta Indijanec je zadet.« Pomislil je: »Oh, saj to so duhovi!« Rekli so, da je ubit, vendar se ni počutil slabo. Odšli so s kanuji nazaj v Egulak. Mladenič je šel domov in si zakuril ogenj. Vaščanom je pripovedoval: »Glejte, pridružil sem se duhovom in se bojeval z njimi. Mnogo tovarišev je padlo, prav tako mnogo tistih, ki so nas napadali. Rekli so, da sem zadet, vendar se nisem počutil slabo.« Tako je povedal in utihnil. Ko se je pokazalo sonce, se je zgrudil. Nekaj trdega in črnega je prišlo iz njegovih ust. Obraz se mu je skrčil. Ljudje so skočili kvišku in zakričali. Bil je mrtev.

### Po dveh mesecih je poskusna oseba obnovila zgornjo zgodbo takole:

»Dva mladeniča sta šla k reki, da bi lovila tjujnje. Skrivala sta se za skalo, ko se jima je približal čoln z nekaj bojevniki. Bojevniki so rekli, da so njihovi prijatelji in ju povabili, naj jima pomagata v borbi s sovražnikom onstran reke. Starejši mladenič je rekel, da se jim ne more pridružiti, ker bi doma skrbeli, če se ne bi vrnil domov. Tako je odšel z bojevniki mlajši. Zvečer se je vrnil in povedal prijateljem, da se je bojeval v veliki bitki

*in da jih je na obeh straneh mnogo padlo. Prižgal je ogenj in odšel spat. Ko se je zjutraj prikazalo sonce, se je počutil bolnega in sosedje so šli k njemu. Povedal jim je, da je bil v bitki ranjen, vendar ga takrat ni bolelo. Zvil se je, zakričal in padel mrtev na tla. Nekaj črnega je prišlo iz njegovih ust. Sosedje so rekli, da se je gotovo bojeval z duhovi.«*

*In še obnova iste zgodbe po dveh letih:*

*»Nekaj bojevnikov je odšlo, da bi se bojevali z duhovi. Borili so se ves dan in eden je bil ranjen. Pozno popoldne so se vrnili domov. S seboj so nosili ranjenega tovariša. Proti večeru se je njegovo stanje poslabšalo in vaščani so se zgrnili okoli njega. Ob sončnem zahodu je izdihnil. Nekaj črnega je prišlo iz njegovih ust. Bil je mrtev.«*

- A. Kakšne spremembe opaziš v obeh obnovah zgodbe v primerjavi z izvirno zgodbo? Opiši.
- B. Primerjaj opisane spremembe v obnovah konkretne zgodbe z opisom količinskih oziroma kvalitativnih sprememb v učbeniku. Dopolni svoj seznam sprememb v obnovah obeh zgodbic. Razmisli in opiši razloge za posamezne vsebinske spremembe, kot tudi za to, da pri posameznih podrobnostih do teh sprememb ni prišlo.
- C. Z vsebinskimi spremembami ohranjenega gradiva lahko razložimo tudi nastanek in širjenje govoric – začetna zgodba se vedno bolj spreminja in je na koncu le malo podobna izvirniku. Spomni se kakšne svoje izkušnje s spreminjanjem začetne zgodbe na podlagi prenosa sporočila od ene do drugih oseb z govoricami in jo opiši.
- D. Zamisli si nek predmet (igrača, stara fotografija, naslovnica knjige iz otroštva...), ki zaprašen in pozabljen leži v kakšnem domačem predalu ali na podstrešju. Poskusi ga priklicati v spomin, si ga nazorno predstavljati in ga čim bolj natančno opisati. Nato si predmet ponovno oglej in opiši spremembe svoje predstave tega predmeta.

Standard znanja	
<b>Rdeče</b>	Minimalne zahteve, ki so pogoj za oceno 2.
<b>Modro</b>	Temeljne zahteve, ki so pogoj za oceno 3 ali 4.
<b>Zeleno</b>	Višje zahteve, ki so pogoj za oceno 4 ali 5.